

La Història i el mite del corall a la Mediterrània

El corall ha fascinat l'home des de temps prehistòrics. Se sap del cert que en el Paleolític Tardà s'usava aquest animal marí per a manufacturar objectes d'ornamentació; bona mostra d'això són les troballes fetes fa uns anys en un assentament de Chamblandes, prop del llac Lemand (Suïssa) i a Würtemberg (Alemanya). També es tenen notícies que cap al 4000 aC. s'havien entregat com a ofrena peixos, corall i perles a l'emperador xinès Yu, la qual cosa deixa entreveure que en aquella època ja hi havia gent que feia tasques de bus, si més no. D'altra banda es té el testimoniatge de viatgers al Nou Món que parlen de les dones dels indis *fueguinos*, a Tierra de Fuego, que pescaven crustacis en èpoques remotes.

Són dignes de mencionar els gravats assiris de l'època del rei Assur-Nassir-Pal on apareixen homes capbussant-se amb odres fets amb bufetes d'animals en un dels llacs dels seus jardins; o les referències sobre el corall que apareixen en escrits d'Aristòtil dins els seus *Problemata*; o els mateixos Heròdot, Plutarc, Plini, Vegetius, la Ilíada d'Homer, la *Metamorfosi* d'Ovídi... i tants altres clàssics de la Grècia Antiga que parlen d'aquells homes que feien recerques sota la superfície del mar.

A la Mediterrània, la recol·lecció del corall i el comerç d'aquest ja va tenir un dels seus màxims apogeus durant els segles XVI i XVII. Majoritàriament van ésser els francesos (*Compagnie Royal d'Afrique*), italians i grecs els que es van beneficiar de la proliferació d'aquest *or vermell*. Sobretot, la zona de Berberia i les illes de Llevant van ser les que arribaren a tenir més assentaments d'estrangers; tant és així, que el 1167 Abdallah Bockoras *bey* de Tunis, feia concessió de la pesca del corall als pisans. Tabarca, Bizerte, Mers-el-Kebir, Galite, o La Calle van arribar a setr ports privilegiats en el seu dia. I no cal dir noms com Torre del Grecco o Trapani, que ja en el segle XII destacava per ser un dels llocs on es podia pescar el corall més preciós. Un botó de mostra és el *Llibre de Ruggero*, del geògraf àrab Al-Idrísí, que ens parla d'aquest llogaret.

Pel que fa a les propietats (curatives, màgiques...) que s'atorguen al corall, aquestes ja han estat lloades per la població mediterrània des de temps molt antics. Així, ens trobem que la ciència mèdica l'usava per tractar mals d'estómac, caries dentals i fins i tot epilèpsies i hemorràgies. Un text medieval diu que «*corrige las blancas purgaciones de las mugeres (...); deffeca las llagas putridas de la boca*». Els apotecaris, per la seva part, en feien pocions barrejant-lo amb aigua o esperits de diverses menes. En canvi, és utilitzat senzillament com a element màgic quan es tractava d'allunyar les influències del diable, o bé per fer marxar els esperits malèfics de les necròpolis romanes, segons apunta algun estudiós, o com a amulet protector contra perills i desgràcies.

Més tard, amb l'arribada del cristianisme, el corall passarà a ser un símbol de bona sort. Un bon exemple el podem trobar en moltes iconografies de l'època, on podem veure amulets penjats del coll de les figures que apareixen en alguns retaules.